

„Svetlo svieti v tme, ale tma ho nepohltila“ (J 1,5)

SVETLO PRAVOSLÁVIA

duchovný občasník pravoslávnej cirkevnej obce Banská Bystrica

číslo **42**, rok 2015

Drahí bratia a sestry v Christu,

ani sme sa nenazdali a máme pred sebou posledné tohtoročné číslo Svetla Pravoslávia. Nebolo vôbec ľahké ho napísať, prišlo veľa skúšok, ale s Božou pomocou sa nám to podarilo.

Touto cestou chcem poďakovať všetkým, ktorí mi aj v tomto uponáhľanom čase poslali články. Už v októbri som videla veľa pútačov na Vianoce... Väčšina ľudí už behá po obchodoch, ponáhľajú sa upratať si svoje domovy a vyzdobiť

ich vianočnými ozdobami od výmyslu sveta. Ale akosi sa zabúda na to najdôležitejšie! Ľudia zabúdajú na duchovnú podstatu Vianoc! Na narodenia nášho Spasiteľa. „Lebo tak Boh, miloval svet, že poslal svojho jednorodného Syna, aby ne zahynul, ale večný život mal každý, kto uverí v Neho.“

Preto skloňme hlavy, zahĺbme sa do seba, vyčistíme svoje duchovné príbytky, pozametajme si pred vlastným prahom, aby sme onedlho mohli do svojho srdca prijať Novonarodého Isusa Christa.

S láskou v Christu Jana

Výroky svätých otcov

Láska Boha k človeku predchádza lásku človeka k Bohu.

Kto vie, či by malo dieťa nejakú lásku ku svojej matke, ak by najskôr nepocítilo lásku zo strany matky.

Ani žiadny človek sa preto nemôže rozhorieť láskou k Bohu, dokiaľ neobjaví neuhasiňajúci plameň Božej lásky k sebe.

Svt. Nikolaj Velimírovič

Ten, kto verí, ten sa usilovne snaží, aby bol pokorný, činí pokánie zo svojich hriechov, je pokorný a mierny, trpezlivo znáša všetky pukušenia, aby bol korunovaný vencom nekonečnej slávy. Tí, ktorí veria, nepoznajú, čo je ľstivosť a lešť, nemajú potrebu zapáčiť sa ľuďom, lebo vo všetkých svojich činoch a skutkoch sú čistí a úprimní.

Ctihodný Simeon Nový Teológ

Ako žiť?

Žiť a netrúchliť, nikoho nesúdiť, nikoho netrápiť a ku všetkým mať úctu.

My musíme žiť na zemi tak ako koleso, ktoré sa otáča.

To sa vždy jednou svojou časťou dotýka zeme, ale ostatnými hneď smeruje zase hore.

My však akonáhle padneme a zaľahneme na zem, tak ani už vstať nedokážeme.

Ctihodný Amvrosij Optinský

Dvadsať rád k pokore

- 1) Zabudli na teba? Nezvoní, a naopak mlčí tvoj telefón? To nie je nič strašného. Nest'ážuj si a nenariekaj.
- 2) Nespravodlivo ťa urazili? Zabudni na to.
- 3) Podozrievajú ťa? Raduj sa!
- 4) Obviňujú ťa? Neospravedlňuj sa.
- 5) Posmievajú sa ti? Neodpovedaj.
- 6) Nadávajú ti? Chráň sa mlčaním a modli sa.
- 7) Nedajú ti priestor, aby si povedal názor? Prerušujú ťa, skáču ti do reči? Nebuď smutný, nezarmucuj sa.
- 8) Urážajú ťa? Neprieč sa a nehádaj sa.
- 9) Tvoje deti ťa neustále naháňajú a prenášajú na teba svoje povinnosti? Tvoji príbuzní a blízki robia to isté? Ne protestuj.
- 10) Kričia na teba? Chráň si svoj pokoj.
- 11) Kradnú ti veci pred tvojimi očami? Urob zo seba slepého.
- 12) Smejú sa ti? Buď trpezlivý.
- 13) Nepočúvajú tvoje rady? Ľudia v tvojom okolí, a dokonca ani tvoje deti? Skloň svoje kolená a modli sa.
- 14) Panuje medzi manželmi nevraživosť, hnev a spory? Na vine si len a len ty, nie ten druhý.
- 15) Si vinný? Pros o prepáčenie.
- 16) Nie si vinný? Opäť pros o prepáčenie .
- 17) Si zdravý? Oslavuj Hospodina.
- 18) Si chorý? Máš rakovinu? Trpíš? Chýba ti niečo? je ti zle? Oslavuj Hospodina.
- 19) Si nezamestnaný, chudoba a núdza zavítala do tvojho domu? Posti sa, bdej, modli sa.

20) Za všetkých a za všetko sa modli. Mnoho sa modli. Len pôst a modlitba môžu pomôcť, pretože: taký duch nevyjde inak než modlitbou a pôstom (Mt 17, 21).

Ak budeme, moji drahí bratia, nasledovať tieto rady,
a v prvom rade ja sám,
verte, že budeme spasení!

archimandrita Štefan (Anagnostopoulos)

+ Odvykajte si od svárlivosti a dohadovania ktoré zarmucujú srdce a berú našej duši pokoj. Každé svárlivej myšlienke čelte Isusovou modlitbou Neverte predsudkom

+ Podozrievavosť nie je kresťanská vlastnosť, a preto si ju neosvojujte. Múdrosť, opatrnosť a neskazenosť od nás žiada sám Boh skrze Písmo Sväté: „Bud'te múdri ako hady a krotkí ako holubice“.

Z poučení optinských starcov

Odpoveď sv. starca Paisija Svätohorca protestantom

Jedného letného dňa v roku 1991 na nádvorí kélie starca Paisija bolo veľa pútnikov. Medzi nimi bol Grék, ktorý žije v Nemecku. On sa ako horlivý protestant obrátil ku starcovi:

- Vy, pravoslávni, a hlavne tu na Svätej Hore, uctiebate Pannu Máriu ako Boha, zabúdajúc, že to bola len obyčajná žena. Tiež sa klaniate (uctievate) ikonám, a veríte, že môžu robiť zázraky! A ešte horšie je to s pozostatkami (ostatkami) svojich svätých. Aj keď sú tieto v rôznych štádiách rozkladu, vy, nepohrdajúc nimi, ich bozkávate! To všetko ukazuje, že vy, pravoslávni, ste vo veľkom omyle!

Vtedy starec, po vzore svätých otcov (pravoslávnej) Cirkvi, prijímajúcich ponížovanie a ohováranie bez námietok, no herézam oponujúcim až do smrti, prísny hlasom povedal heretikovi-protestantovi:

- Čo ti mám povedať, biedny? Ty nie si na vine za hanebné slová, ktoré hovoríš, na vine je tvoja matka, ktorá ťa takto vychovala!

Počujúc slová starca o svojej matke, spupný protestant podráždene odpovedal:

- Hej, mních, o mojej mame sa nezmieňuj svojimi ústami, ty nie si hodný sa s ňou porovnávať!

Nezastrašný starec, ako by čakal, že počuje práve toto, odpovedal:

- Vidíš, ako si sa urazil, keď som sa dotkol tvojej matky! A náš Pán, a my pravoslávni, či sa nemáme urážať, keď počujeme, ako si ty zlorečil na našu Matku - Bohorodičku?

A ešte sa ťa na niečo spýtam. Ak ťa tvoja matka poprosí niečo urobiť, a ty to môžeš vykonať bez ťažkostí, či budeš súhlasiť to vykonať alebo nie?

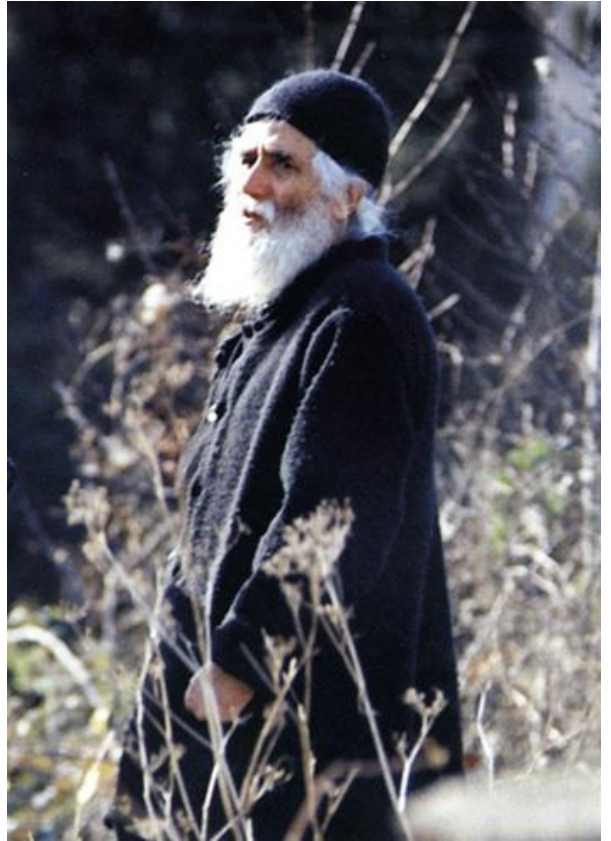
- Samozrejme, že súhlasím a vykonám to! - odpovedal protestant.

- Tak je to aj s Prečistou: my žiadame Matku Božiu, ktorá je Zástupníčka a Orodovníčka ku svojmu Synovi a nášmu Pánovi, aby nás zachránil.

Ale povedz mi, prosím, ešte niečo: máš u seba doma nejaké fotky rodičov, bratov a sestier, manželky, deti, svojich priateľov?

- Samozrejme, že mám!

- Tak aj my, nemajúc žiadnych "fotografií" nášho Otca – nášho Pána, našej Matky - Bohorodičky a našich bratov - svätcov a mučeníkov, pozeráme sa na ich ikony a spomínajúc ich, žiadame o ich pomoc. A čím vrúcnejšie, hľadiac na ikony svätých, ich prosíme, tým viac nám pomáhajú.

A ako sú aj samotné telá svätých plné Božej blahodate (milosti), my, bozkávajúc ich sväté ostatky (relikvie), tiež prijímame od nich silu blahodate. V prípade, že svätému bolo dopriate mať nerozkladajúce sa ostatky, tým väčšiu má blahodať. A my, klaňajúc sa jeho svätým moščiam (ostatkom), túto blahodať prijímame!

Protestant nemohol nijako argumentovať, a odišiel preč vo veľkom zadumaní. A stavec, ako vždy v takýchto prípadoch, začal sa modliť, aby Všeblahý Boh aj tomuto človeku pomohol nájsť správnu cestu ku spáse.

www.vk.com

Preložil Ing. Branislav Šomodík

Starec Paisij Svätohorec: Strašný hriech potratov

Starec, jedna štyridsať-ročná pani, matka dospievajúcich detí, otehotnela a je už v treťom mesiaci. Jej muž trvá na potrate a vyhráža sa, že sa s ňou inak rozvedie.

Pokiaľ pôjde na potrat, budú za to pykať jej ostatné deti – chorobami a nešťastnými príhodami. Rodičia dnes zabíjajú svoje deti potratmi, a pripravujú sa tým o Božie požehnanie.

Keď sa kedysi narodilo choré dieťa, pokrstili ho a zomrelo ako anjeliček. Nebol dôvod ku znepokojeniu nad jeho posmrtným osudom. Rodičom zostali ostatné, silné deti a

prebývalo na nich Božie požehnanie. V súčasnosti rodičia zabíjajú silné deti pri potratoch, kým choré deti sa snažia všetkými silami udržať v tomto živote. Rodičia s nimi jazdia do Anglicka a do Ameriky a kto vie, kam ešte, aby svoje choré deti vyliečili. Týmto spôsobom sa rodí každá ďalšia generácia stále menej zdravá. Ak sa podarí rodičom vyliečiť svoje deti, aby nezomreli, vydávajú sa a ženia, a ich deti môžu byť tiež choré. Vidíš, k čomu to všetko vedie? Keby rodičia priviedli na svet nie jedno, ale niekoľko detí, nemuseli by sa potom toľko trýzniť, behať od jedného lekára k druhému a jazdiť do zahraničných nemocníc kvôli tomu, aby predĺžili život chorému dieťaťu. Choré dieťa by odišlo k Bohu a odobralo by sa odtiaľto ako anjeliček.

Starec, kdesi som čítala, že každoročne sa v celom svete vykoná 50 miliónov potratov, pri ktorých zomrie 200 tisíc žien.

Deti zabíjajú s odôvodnením, že nárast obyvateľstva vraj povedie k hladovaniu. Ľudia vraj nebudú mať čo jesť a nebude sa im dostávať, čo je potrebné k životu. Lenže je toľko pozemkov, ktoré pustnú a ležia ľadom, toľko lesov, ktoré by súčasnými technickými prostriedkami bolo možné rýchlo premeniť napr. v olivovové háje a bolo by čo rozdávať nemajetným. Nehrozí pri tom žiadne nebezpečenstvo, že by vyrúbanie lesov viedlo k nedostatku kyslíka, pretože na mieste planých stromov by boli zasadené stromy ušľachtilé.

V Amerike spaľujú pšenicu, a tu v Grécku zahrňujú ovocie a ďalšie plodiny do zeme (aby nepadala ich cena). V Afrike však súčasne ľudia umierajú hladom. Keď bolo kedysi niekde hrozné sucho a ľudia umierali vyčerpaním, prosil som známeho majiteľa lodí, ktorý pomáhal ľuďom v podobných prípadoch, aby sa obrátil s prosbou k tým, ktorí likvidujú ovocie a plodiny ,či by ich zadarmo nenaložili na jeho loď, aby boli odvezené ku hladným. Keď sa ich na to spýtal, dostalo sa mu odmietnutia.

Koľko tisíc ľudských zárodokov sa každodenne zabíja! Potrat je strašný hriech. Je to vražda, a nie len obyčajná vražda, ale vražda zvlášť ťažká, pretože sa zabíjajú nepokrstené deti. Rodičia musia pochopiť, že život človeka začína okamžikom počatia.

Raz v noci som mal podľa Božej vôle strašné videnie. Vtedy som pochopil, čo sú to potraty! Bola noc na utorok svetlého týždňa. Ako obvykle som rozsvietil dve sviečky a postavil ich do dvoch plechoviek od konzerv.

Väčšinou tieto sviece horia, pokiaľ spím. Pálím ich za tých, čo trpia telesne i duševne, čo sa vzťahuje k živým i zosnulým. O pol noci som sa modlil Isusovu modlitbu a uvidel som veľké pole ohradené kamennou stenou. Pole bolo zasiaté pšenicom, ktorá práve začínala klíčiť. Stál som za tou hradbou a zapáľoval sviečky za zosnulých a staval ich na kamennú stenu. Vľavo bolo vidieť bezvodé a neplodné miesto – len skaliská a kamenité zrázy. To miesto sa neustále chvelo silným zvukom, v ňom sa spojovalo tisíce duši drásajúcich a srdcervúcich výkrikov. Dokonca ani ten najchladnejší človek by nemohol zostať ľahostajný, keby to počul. V bolesti nad týmto krikom, nechápajúc, o čo ide, počul som hlas, ktorý mi hovoril: "Pole zasiaté pšenicom, ktorá sotva klíči, - to je hrobka duší zomrelých ľudí, ktorí budú vzkriesení. Na mieste, ktoré sa chveje a otriasa srdcervúcim krikom, sú duše detí zabitých pri potratoch." Po tomto zážitku som sa dlho nedokázal spamätať kvôli veľkej bolesti, ktorú som cítil nad dušami týchto detí. A ľahnúť si k odpočinku som tiež nemohol, aj keď som bol veľmi unavený.

Starec, dá sa niečo podniknúť, aby bol zrušený zákon, ktorý legalizuje potraty?

Áno, ale je potrebné, aby sa štát i cirkev dohodli. Nech ľudia poznajú následky, ktoré bude mať nízka pôrodnosť. Kňazi by mali vysvetľovať ľuďom, že zákon o potratoch je v rozpore s Božími prikázaniami. Lekári by mali zo svojho pohľadu hovoriť o nebezpečenstvách hroziacich ženám, ktoré podstúpia potrat. Pozri, Európania dosiahli vzdelanosť a dokázali ju odovzdať ako svoje dedičstvo tiež deťom. My sme však mali bázeň Božiu, ale prišli sme o ňu a neodovzdali sme budúcim pokoleniam nič. Preto sme povolili potraty a uzákobili občianske manželstvá.

Keď porušuje prikázania Evanjelia jeden človek, potom padá zodpovednosť len na neho. Ak sa však niečo, čo stojí v rozpore s prikázaniami Evanjelia, stane štátnym zákonom, tak Boží hnev dopadá na celý národ, aby ho vychovával.

Prečo je nevyhnutné čítať svätých otcov 1

PÝTATE SA, PREČO JE POTREBNÉ ČÍTAŤ SVÄTÝCH OTCOV? ČI NESTAČÍ NECHAŤ SA VIESŤ LEN SVÄTÝM PÍSMOM, ČISTÝM BOŽÍM SLOVOM, DO KTORÉHO NIE JE PRIDANÉ ANI JEDNO ĽUDSKÉ SLOVO?

ODPOVEDÁM, ŽE PRI ČÍTANÍ SVÄTÉHO PÍSMO JE NUTNÉ ČÍTAŤ AJ VÝCHODNÝCH OTCOV CIRKVI. HĽA, ČO HOVORÍ APOŠTOL PETER O SVÄTOM PÍSME: „PREDOVŠETKÝM VŠAK VEDZTE, ŽE NIJAKÉ PROROCTVO V PÍSME NEPRIPÚŠŤA SÚKROMNÝ VÝKLAD. LEBO PROROCTVO NIKDY NEVZIŠLO Z ĽUDSKEJ VÔLE; ALE POD VEDENÍM DUCHA SVÄTÉHO PREHOVORILI ĽUDIA POSLANÍ OD

BOHA“.² NEMÔŽETE VOĽNE, NEPODLOŽENE CHÁPAŤ DUCHOVNÉ SLOVO, KTORÉ JE VYSLOVENÉ NIE SVOJVOĽNE, ALE VNUKNUTÍM DUCHA A SAMOTNÉ ZAKAZUJE SEBA VOĽNE VYKLADAŤ. DUCH PREDNIESOL SVÄTÉ PÍSMO, A LEN DUCH HO MÔŽE VYKLADAŤ. BOHOM INŠPIROVANÍ MUŽI, ČIŽE PROROCI A APOŠTOLI HO NAPÍSAI. BOHOM INŠPIROVANÍ MUŽI, TEDA SVÄTÍ OTCOVIA HO VYLOŽILI. PRETO KAŽDÝ, KTO CHCE PRAVDIVO POZNAŤ SVÄTÉ PÍSMO, MUSÍ ČÍTAŤ SVÄTÝCH OTCOV. AK SA OBMEDZÍTE LEN NA ČÍTANIE SVÄTÉHO PÍSMO, NUTNE HO BUDETE SVOJVOĽNE CHÁPAŤ A VYKLADAŤ. TOTO BUDE MAŤ ZA NÁSLEDOK, ŽE SA NEVYHNETE OMYLOM, LEBO „ŽIVOČÍŠNY ČLOVEK NEPRIJÍMA VECI BOŽIEHO DUCHA; SÚ MU BLÁZNOVSTVOM A NEMÔŽE ICH POCHOPIŤ, LEBO ICH TREBA DUCHOVNE POSUDZOVAŤ. TEDA, ČO JE V BOHU, NEPOZNÁ NIK, IBA BOŽÍ DUCH“.³

DIELA OTCOV ZVLÁŠŤ NENÁVIDIA HERETICI VŠETKÝCH DÔB. DIELA OTCOV ODHALUJÚ PRAVÝ VÝZNAM SVÄTÉHO PÍSMO, KTORÝ BY NEPRIATELIA PRAVDY CHCELI PREKRÚTIŤ PRE POTVRDENIE SVOJICH FALOŠNÝCH UČENÍ. KONŠTANTÍNOPOLSKÝ PRESBYTER

¹ Творения святителя Игнатия, Том 5 – Собрание писем, Правило веры, Москва 2009, s. 140-145.

² 2Pet 1, 20-21.

³ 1Kor 2, 14, 11.

EUTYCHIOS JASNE VYJADRIL SVOJU NEVRAŽIVOSŤ K OTCOM NA MIESTNOM SNEME V KONŠTANTÍNOPOLE. ĽSTIVO Povedal, že: „**SVÄTÉ PÍSMO JE SI POTREBNÉ VÁŽIŤ VIAC NEŽ OTCOV**“. A Povedal tak preto, lebo listami patriarchov Alexandrie Atanáza veľkého a Cyrila bol vtedy jasne usvedčený z herézy. Naopak, Cirkev vždy prejavovala osobitú úctu k dielam otcov. Ich dielami sa zachovávala jednota Cirkvi, pre ktorú je potrebný všetkými prijatý, pravdivý, blahodatný výklad Písma. Všeobecné snemy sa vždy začínali čítaním listov otcov, v ktorých sa veľmi podrobne vysvetľovali dogmy alebo tradícia, skúmanie ktorých bolo predmetom uznesení snemu. Teda, snem opierajúc sa o listy otcov odhaľoval a usvedčoval herézy, a prijímal pravoslávne učenie a vyznanie. Presne tak aj v osobnom živote svätí askéti najprv študovali diela otcov, a až potom, keď dosiahli prosperovanie v duchovnosti, prechádzali k čítaniu hlavne Svätého Písma. Svätý Ján Lestvičník povedal: „**HLBOKÉ JE MORE PÍSMO A PLAVIŤ SA PO ŇOM NIE JE ÚPLNE BEZPEČNÉ. JE NEBEZPEČNÉ PLÁVAŤ V ODEVE A VÁŠNIVÉMU SA DOTÝKAŤ BOHOSLOVIA**“. Toto nebezpečenstvo a nešťastie spočíva ľubovoľnom výklade, v nesprávnom chápaní Písma, na základe čoho mnohí askéti padli do zhubného poblúdenia.

Zbytočne heretici ukazujú svoju zdanlivú úctu k Svätému Písmu a ľstivo narážajú, že pravoslávna cirkev si ho málo ctí, že až príliš si váži svätých otcov, ktorých oni zavrhujú, ktorých oni zasypávajú ohováraniami a nehanebnými a bezcharakternými nadávkami. Úcta heretikov k Svätému Písmu je klamlivá, pokrytecká. Čože je to za úcta k Božiemu slovu, keď každému, ako keby bol bez poškvrny, je umožnené svojvoľne ho chápať a vykladať? Svätá Cirkev tým, že prijala blahodatný výklad Svätého Písma od svätých otcov dokazuje, že má hlbokú úctu k Svätému Písmu. Váži si ho tak, ako si je Božie slovo potrebné vážiť. Svoje deti učí tomu, aby vo vzťahu k Božiemu slovu neboli obovážlivé. Varuje ich pred pyšnou svojvôľou a vyčítaním. Radí im, aby sa učili z diel otcov a spolu s nimi prenikali do divného svetla Božieho slova, ktoré oslepuje tých, čo sa na neho osmelujú hľadiť bez potrebnej prípravy, teda nečistou myslou a hriech milujúcim srdcom. Obráťme pozornosť na bohoslužobný život východnej Cirkvi, aby sme sa presvedčili o jej úcte a zbožnosti k Svätému Písmu. Evanjelium, keď ho vynášajú z oltára, kráča pred ním obsluha so zažatými sviecami. Keď je vynášané na stred chrámu, všetci prítomní pravoslávni kresťania sa mu zbožne klaňajú, ako pred Božím slovom a s bázňou a láskou ho bozkávajú. No heretik, ktorý sa chváli svojou úctou k Svätému Písmu sa pohoršuje nad zbožnosťou detí svätej Cirkvi pred Evanjelium. Ich klaňaním sa prejavenu zbožnú úctu k Božiemu slovu posmešne nazýva modloslužbou, klaňaním sa

PAPIERU, ATRAMENTU, VIAZANIU. ÚBOHÝ SLEPEC! ON V TEJ KNIHE VIDÍ IBA PAPIER, ATRAMENT, VIAZANIE A NIE CHRISTOVO EVANJELIUM.

MAJTE ZBOŽNÚ ÚCTU K SVÄTÉMU PÍSMU, ÚCTU, KTORÁ JE POTREBNÁ PRE SKUTOČNÉHO SYNA PRAVEJ CIRKVI. MAJTE POTREBNÚ DÔVERU A ÚCTU AJ K DIELAM OTCOV. TEN ISTÝ BOŽÍ DUCH, KTORÝ PÔSOBIL V PROROKOCH A APOŠTOLOCH, PÔSOBIL AJ V SVÄTÝCH CIRKEVNÝCH UČITEĽOCH A PASTIEROCH. O TEJTO DOGME SVEDČÍ SVÄTÝ APOŠTOL PAVOL, KEĎ HOVORÍ: „A V CIRKVI BOH NIEKTORÝCH USTANOVIL PO PRVÉ ZA APOŠTOLOV, PO DRUHÉ ZA PROROKOV, PO TRETIE ZA UČITEĽOV“.⁴

V ZHODE SO SLOVAMI APOŠTOLA, SLOVAMI SVÄTÉHO PÍSM A POKYNNI CIRKVI, PRVÉ MIESTO BY VO VAŠOM ZBOŽNOM ČÍTANÍ MALI ZAUJAŤ LISTY APOŠTOLOV AŽ POTOM EVANJELIUM. ABY STE SPRÁVNE CHÁPALI NOVÝ ZÁKON, ČÍTAJTE SVÄTÝCH CIRKEVNÝCH UČITEĽOV, ČÍTAJTE AJ ŽALMY A OSTATNÉ KNIHY STARÉHO ZÁKONA. OČISŤUJTE SA EVANJELIOVÝMI PRIKÁZANIAM I A ZBOŽNOU ASKÉZOU. AKO VEĽMI JE DUŠA ČISTÁ, TAK VEĽMI SA V NEJ ZJAVUJE BOH, TAK VEĽMI SA V NEJ ODHAĽUJE BOŽIE SLOVO, KTORÉ JE PRED ĽUDSKÝM ZRAKOM PRIKRYTÉ NEPRENIKNUTEL'NÝM ZÁVESOM ĽUDSKÉHO SLOVA.

Preklad: Marek Ignacik

Boj tela a ducha⁵

U apoštola Pavla sa môžeme dočítať, že v našich údoch prebieha boj: „*Lebo telo si žiada, čo je proti duchu, a duch, čo je proti telu. Navzájom si odporujú, aby ste nerobili to, čo chcete*“.⁶ Ten boj bol starostlivým Božím zámerom vstepený akoby do samotnej našej prirodzenosti. A či ho môžeme považovať za niečo iné, akoby neprirodzené, keď patrí k ľudskej prirodzenosti po páde prvého človeka, a je pre všetkých bez výnimky spoločný? Ak je všetkým vrozený, patrilo by sa veriť, že je nám Božou vôľou daný pre naše blaho, a nie zlo. Je v nás ponechaný kvôli vzbudeniu horlivosti po vyššej dokonalosti.

---

⁴ 1Kor 12, 28.

⁵ Страсти болезни души – Избранные места из творений святых отцов, Сибирская Благовонница, Москва 2013, s. 19-21, 24-25.

⁶ Gal 5, 17.

Slovo "telo" je tu potrebné chápať nie v zmysle človeka ako bytosti, ale v zmysle žiadosti tela, čiže zlých prianí. Podobne aj pod slovom "duch" treba chápať nie hocakú osobnú bytosť, ale dobré a sväté žiadosti duše. Takto to definuje

aj samotný apoštol, keď hovorí: „*Žite duchovne a nebudete spĺňať žiadosti tela. Lebo telo si žiada, čo je proti duchu*“.⁷ Pretože aj jedny aj druhé želania sa nachádzajú v tom istom človeku, uskutočňuje sa v ňom nepretržitý bratovražedný boj. Žiadostivosť tela je náklonná predovšetkým k hriešnemu. Potešenie nachádza iba v tom, čo sa týka uspokojenia potrieb súčasného pozemského života. Naopak, duch sa snaží pridržovať veci duchovných, a dokonca opomína aj tie najnevyhnutnejšie potreby tela. Telo sa potešuje nadbytkom a bársakými zábavami. Duchu je dokonca nemilé starať sa o veci potrebné pre existenciu. Telo si žiada nasycovať sa oddychom a naplňovať jedlom. No pre ducha sú bdenia a pôsty tak výživné, že dokonca nechce žiaden oddych ani dopustiť, a jedla len toľko, koľko je nutné pre život. Telo si žiada prekypovať bársakým bohatstvom. Duch však nepotrebuje ani to malé množstvo chleba pre každodennú potrebu. Telo si žiada byť rozmaznávané a obklopené davom tých, čo ho láskajú. Duchu je príjemnejší surový život, priestrannosť neprístupnej pustiny a nepríjemná prítomnosť smrteľných. Telo sa očarúva poctami, uznaním a ľudskými chválami. No pre ducha sú radostné prenasledovania, krivdy a urážky.

Niečo podobne tajomné, týkajúce sa nepriateľských národov Izraela je opísane v knihe Sudcov. Podotýkam, že tiež to bolo Božím zámerom: „*Toto sú*

---

⁷ Gal 5, 16-17.

*národy, ktoré Pán ponechal, aby nimi skúšal Izrael... len preto, aby Ho pokolenia Izraelčanov poznali a naučili sa bojovať“.*⁸ Takýto boj Pán zariadil nie preto, že v Izraeli nechcel mier, alebo nemal starosť o jeho blaho, ale preto, že videl, ako veľmi je preň ten boj osožný. Tým, že bol takmer neustále vystavovaný útokom tých národov, nemohol nepociťovať ustavičnú potrebu Božej pomoci. Preto bol nútený prebývať v stálom a dúfajúcom obracaní sa na Boha v modlitbe. Nemajúc možnosť prestať bojovať, nemal čas oddať sa ľahostajnosti, bezstarostnosti a nedbanlivosti, alebo ochabnúť od lenivosti a nečinnosti. Lebo bezpečie, istota a šťastie často zvrhávajú, či zosadzujú toho, koho nedokázali premôcť nešťastia.

A kvôli čomu inému u eunuchov⁹ podľa tela nachádzame uspaté, bezstarostné duše, ak nie kvôli tomu, že v svojom zblúdení sa oslobodili od telesnej potreby, a myslia si, že sa viac nemusia namáhať v telesnej zdržanlivosti ani v skrúšenosti srdca. Oslabení takouto bezstarostnosťou sa nestarajú o dosiahnutie skutočnej dokonalosti alebo o očistenie srdca od duševných vášní.

PRELOŽIL MAREK IGNACIK

Sýrski otcovi – Ján z Apameia

O vnútri, pokoji a dobrých skutkoch

Maj na tvári napísanú úctu – nie ako niečo čisto vonkajšie, ale ako niečo, čo vychádza z tvojho vnútra.

Uváž, že tvoje pravé bohatstvo spočíva v pravde; pretože pravda spočíva v láske k Bohu, pozornosti k Jeho múdrosti a plnení Jeho vôle. Tieto veci by mali byť v tebe vždy obsiahnuté, a to nielen vonkajším spôsobom.

---

⁸ Sud 3, 1-2.

⁹ Eunuch – dobrovoľne vykastrovaný človek.

Pohrdaj všetkým, čo sa prieči tvojej dobrej vôli.

Váž si pokoj viac než čokoľvek iné. Ale usiluj sa najskôr o pokoj v sebe: a potom ľahko nájdeš i pokoj voči druhým. Ako by inak mohol zaslepený vyliečiť svojich blízkych?

Nemal by si si predstavovať, že dobrá príčina môže brániť pokoji; pretože jedno dobro neruší druhé. Zbav sa všetkých príčin, ktoré podkopávajú tvoj

zmysel pre pokoj, aby si dosiahol pokojný stav.

Oslavuj dobré dielo skôr svojimi skutkami ako slovami.

Káraj nenávisť svojimi skutkami, nielen slovami. Keď vidíš, ak je niekto káraný za svoje previnenie, nezaoberaj sa jeho chybami, ale zvažuj, či si sám neurobil niečo, za čo by si mohol byť káraný.

O posudzovaní druhých

Vyvaruj sa planej konverzácii: nie vždy sú ti slová k úžitku, ich plytvanie môže prinášať rozpustilosť mysle.

Každého pozdrav a vôbec, mal by si byť prvý, ktorý pozdraví, ako to učil náš Pán apoštolov: nech prví zdravia, kamkoľvek vojdú. Stačí jedno slovo k tomu, aby si potešil myseľ blížneho.

Buď pred ľuďmi bezo cti, aby si sa zdokonaľoval pred Pánom. Buď prostým, aby v tebe mohla prebývať Jeho múdrosť. Buď dôverčivý ku svojim blížnym, ale chytrý voči Nepriateľovi.

Nech je pre teba každý dôležitý a nepohrdaj tými, ktorí majú menšie vedomosti než ty.

Nehľadaj v ničom svoju chválu, ale pristupuj ku každému podľa jeho vlastnej úrovne. Nehnevaj sa na brata, ktorý sa nad tebou povyšuje. Uvedom si, že jeho poznanie je nedostatočné. Nedosiahli sme ešte poznanie, keď sa jedni nad druhých povyšujeme.

Nech tvoje vonkajšie skutky svedčia o vnútorných: nie v pretváraní pred inými ľuďmi, ale v pravde pred Pánom všetkých.

Predstav si, že už nemáš pred očami vôbec nič – akoby si ani nebol medzi ľuďmi – a nevidíš nič okrem Boha, pretože Boh je jediný zmysel tvojho života.

Premýšľaj o ľuďoch spôsobom, ktorý ti bude prinášať úžitok. Ľutuj stratených, pociťuj bolesť so zablúdenými, trp s tými, ktorí zažívajú bolesť, modli sa za hriešnych a v prípade dobrých ľudí pros Boha, aby ich chránil.

Zlý človek, ktorý je ti vzdialený, je stále tvojím bratom a mal by byť tebou vedený: roztrháš ho snád' na kusy slovami svojich pier? Preto všetko toto odožeň zo svojich myšlienok a zaoberaj sa vo svojej mysli naším Pánom, nie ľuďmi.

O praktických veciach

Neber si na seba prácu, ktorá je nad tvoje sily, inak budeš otročiť potrebe vyhovovať ostatným.

Buď pozorný ku všetkému, čo robíš. Pri chôdzi nenechaj svoje oči blúdiť sem a tam; tvoje oči by mali

byť skôr skromne upriamené pred seba.

Buď skromný a cudný vo svojom obliekaní. Nech je tvoj pohľad sklopený, ale myseľ nasmerovaná nahor k Pánovi. Pokiaľ to len ide, neupieraj svoje oči na tváre iných; radšej svoj pohľad umierni, nepozerať na nič panovačne, ale ako čistá panna ved' seba samého ku Christovi.

Keď nastane večer, pozbieraj v sebe všetky myšlienky a prejdi spätne celým uplynulým dňom: pozoruj Božiu prozreteľnú starostlivosť o teba; premýšľaj o milosti, ktorou Ťa Boh obdaril v priebehu dňa; premýšľaj o vychádzajúcom mesiaci, o radosti, ktorá prináša denné svetlo, o všetkých hodinách a chvíľach, o rozdelení času, o rozmanitosti farieb, o ozdobe stvorenia, o dráhe slnka, o svojom vlastnom raste, o tom, ako si bol chránený; premýšľaj o vanutí vetra, o zrelom a pestrým ovocí, o tom, ako sú ti prvky v prírode k posile, o tom, ako si bol uchránený od nehôd a o všetkých ďalších skutkoch milosti. Až o tom všetkom popremýšľaš, tak sa zamysli nad tým, ako Božia láska prebýva v tvojom vnútri, a potom v tebe začne vyvierať vďačnosť za prejavy Jeho milosti.

Premýšľaj tiež, či si dnes neurobil nič proti týmto skutkom milosti. Povedz: „Urobil som dnes niečo, čím som Boha rozhneval?“ „Povedal som niečo či pomyslel na niečo, čo by sa priečilo Jeho vôli, ktorá ma stvorila?“ A pokiaľ prídeš na niečo, čo by Ho zarmútilo, postav sa na chvíľu k modlitbe a vzdaj vďaku za milosti, ktoré si v priebehu celého dňa získal a kajaj sa za to, čo si spravil špatne. Na základe toho budeš spať pokojne a bez hriechu.

Je čudné, keď zaspávame so strachom, že sa niekto dôležitý na nás hnevá, ale usíname s pokojom a bez štipky ľútosti nad tým, že sme provokovali Boha nevďačnosťou za všetky Jeho dobrá.

Preložila JT

Z pohľadu Anjelov: Prečo si zahaľujem hlavu

Keď som po prvýkrát čítala tento verš pomyslela som si: „Pánečku, toto ani pri najmenšom nemá nič do činenia s dnešnou ženou.“ Bola som čerstvo obrátená kresťanka a usilovne som čítala Bibliu „akoby to bola

pravda.“ Sv. Pavel sa ťažko prijímal, a to isté s anjelmi - spolu s vílami a škriatkami! Moje biedne prijatie kresťanstva bolo skôr založené na úprimnej pochybnosti než na presvedčení. Nikto mi nedokázal, že to je pravda, no taktiež nikto nemohol dokázať, že je to lož. V krehkej nádeji som sa rozhodla urobiť to, čo Kierkegaard nazval: „skok viery ponad priepasť absurdity.“ Bol to zúfalý počin. Bola som na konci môjho lana, nad stratou

schopnosti vysvetlenia bolestivej protichodnosti medzi mojimi dobrými zámermi a realitou života. Už viac som nemohla predstierať úspech ako žena, matka štyroch detí alebo spisovateľka (i keď moje knihy boli predané hneď prvému vydavateľovi). V skutočnosti som nevedela, kto som, i keď som sa hlasne a pyšne nazývala ateistka, humanistka a feministka s jasnými názormi na viacero problémov. Celú moju mladosť som strávila definovaním samej seba cez dokazovanie si, že dokážem urobiť čokoľvek, čo muž, dokonca aj lepšie. (Ktorý muž by dokázal vynosiť dieťa?) Ale v mojom vnútri bola čierna diera a ja som bola na pokraji pádu.

Jedného dňa som si prechádzala Bibliu, a ani neviem, ako sa to stalo, prečítala som verš, kde Boh (nech bol ktokoľvek alebo čokoľvek) stvoril „človeka na svoj obraz, muža a ženu ich stvoril." Čítala som o Mojžišovi a horiacom kríku, ktorý nebol trávený ohňom - o Bohu, ktorý sa nazval JA SOM. To ma zaujalo. Ak jestvuje vyššie JA SOM, od ktorého všetky naše malé "ja som" prijali ich identitu, existovala nádej, že môžem zistiť, kto som, a čo to znamená byť ženou. Jednu noc pod klenbou hviezd v púšti som zakričala: „Bože, ak existuješ, chcem Ťa nájsť!" No moja myseľ stále odmietala prijať Biblické príbehy o obetovaní baránkov, a o Christovom ukrižovaní a zmŕtvychvstaní. Descartes povedal: „Myslím, teda som," a ja som s tým absolútne súhlasila. Moja schopnosť racionálneho zdôvodňovania bola môj život! S ťažkým srdcom som sa vzdala "nerozumného" kresťanského riešenia. Ale keď všetko sa už zdalo stratené, malá tichučká myšlienka sa zasekla v mojej hlave: „Ak by bolo kresťanstvo pravdou, dokázala by si to prijať? A môžeš vôbec dokázať, že pravdou nie je?" Táto otázka nechcela odísť. V strachu som sa rozhodla "obetovať" moje racio, prijať nepochopiteľné dúfajúc, že to nakoniec bude pravda, a podľa toho žiť až do konca života. Bol to pocit, ako keby som umierala, no nevidela som iné východisko.

Samozrejme dôkaz, že puding je puding, bol v jeho ochutnaní. Pravda Biblie mohla byť otestovaná jedine skrz odovzdanie sa jej pravde. Rozhodla som sa uskutočniť všetko čo sa na mňa „nalepilo" počas každodenného čítania Písma. Nesúhlasila som s pohľadom sv. Pavla na ženy, ale taktiež povedal: „Už nieto rozdielu medzi mužom a ženou. Všetci ste jedno v Christovi Isusovi"(Gal.3:28). Jasne sme si teda rovnocenní, ako na ceste

k spáse, tak i v hodnote našich duší, tak prečo potom rozdielne pravidlá? Boli to iba vzťahujúce sa na tú kultúru a dobu, neuplatniteľné pre nás dnes? Jedného dňa som sa modlila „Bože, stvoril si ma ženou; chcem žiť plnosť ženstva tak, ako to zamýšľaš - duchovne, emočne, vo všetkom, i keby to malo znamenať robiť to, čo sv. Pavel hovorí!“

Onedlho na to, počas rannej modlitby sa 10. verš z 11. hlavy prvého listu Korint'anom na mňa nalepil. Vyzeralo to hlúpo, ale postavila som sa z kolien, našla šatku, dala si ju na hlavu a pokračovala v modlitbe. Nejak mi to

pripadalo správne. Jedného dňa som mala na hlave šatku v mojom Južnom Baptistickom kostole. Dostalo sa mi veľa divných pohľadov, ale žiadne komentáre. Postupne sa to viac menej stalo zvykom, rovnako počas modlenia sa doma ako i v kostole. Ako jediná žena s pokrývkou hlavy som sa niekedy cítila až príliš nápadná, no nedokázala som si ju zložiť. Rozhodla som sa chybiť radšej na strane poslušnosti, než voči poslušnosti. Taktiež do úvahy pripadali anjeli. V tom čase som už v nich verila, ale prečo by sa mali zaujímať o moju hlavu mi stále bolo tajomstvom.

Po tom, čo som bola kresťankou už 13 rokov, túžba po tajinách ma priniesla do Episkopálnej cirkvi. Písal sa rok 1979, a tri štvrtiny zhromaždených žien nosili pokrývku hlavy. Zaradovala som sa. Počas Eucharistie kňaz stojací pred oltárom zaspieval: Preto s anjelmi, archanjelmi a so všetkými svätými oslavujeme a zvelebujeme Tvoje slávne Meno, večne oslavujúc Ťa a volajúc: Svätý, Svätý, Svätý Pán Boh všetkých svetov: plné sú nebesia i zem tvojej slávy...". Sláva, to je to, čo ma zasiahlo: Oslavujeme a slúžime Bohu v spoločnosti nebeských bytostí! To je to, o čom sa sv. Pavel zmieňoval?

Keď som sa dozvedela o Isusovej modlitbe a prijala Modlitebné pravidlo, pripadalo mi vhodné nosiť neustále niečo na mojej hlave. Šila som si šaty a šatky aby ladili, čo moji priatelia prijali ako môj „štýl“ - artistický a trochu výstredný. Nevadilo mi to (dúfala som v anjelov). Zarmútilo ma, keď iné ženy prestali nosiť pokrývku hlavy. Mysleli si, že je to nepotrebné a zastarané, iné v tom videli znak podradenosti. Ženy a muži sú si rovní a -podľa terajšej unisex módy v obliekaní, životnom štýle

a účesoch - prakticky rovnakí a zameniteľní medzi sebou. Takmer 2000 rokov si kresťanské ženy zakrývali hlavy v chráme, a obvykle aj všade inde - ale teraz sme boli od tohto "oslobodené".

V roku 1995 som bola myropomazaná v Pravoslávnej Cirkvi. Na moje prekvapenie, zistila som, že som jediná žena v mojej farnosti nosiaca pokrývku hlavy. Svätá liturgia je plná odkazov na rôzne anjelské stupne, zdôrazňujúc našu účasť s nimi na radostnom uctievaní Svätej Trojice. Sv. Ján Zlatoústý v kázni na Sviatok Nanebovstúpenia, hovoril o anjeloch i o zahaľovaní hláv žien: „Anjeli sú tu prítomní... otvorte oči viery a pohľadte. Pretože ak všetok vzduch je naplnený anjelmi, o čo viac bude chrám! ...Počujte apoštola, ktorý nás učí, aby si ženy zakrývali ich hlavy závojom kvôli prítomnosti anjelov.“ Origen, iný z prvých Cirkevných Otcov povedal „Anjeli sú v našom zhromaždení... máme tu dvojnásobný kostol, jeden je zaplnený ľuďmi a druhý anjelmi... A keďže sú tu prítomní anjeli...ženám, keď sa modlia, je nakázané mať pokrývku na ich hlavách, práve kvôli anjelom. Pomáhajú svätým a radujú sa v Cirkvi.“ Inštrukcie pre katechumenov vo Svätej Apoštolskej tradícii, pravdepodobne napísané v druhom storočí sv. Hippolytusom Rímskym, zahrňujú toto: „Navyše, nech všetky ženy majú hlavy zahalené šatkou...“ a sv.

Cyril Alexandrijský v komentároch na prvý list Korint'anom napísal: „Anjelom je nadmieru náročné zniest', ak je tento zákon [že si ženy majú zahaľovať hlavy] nedodržaný."

Cirkev učila, že anjelom záleží na tom, či si ženy zahaľujú hlavy. Ale prečo? Bolo zahaľovanie „znakom poslušnosti voči jej manželovi," ako niektoré komentáre hovoria, alebo „kultúrny status podradenosti," ako mi jedna žena povedala počas jej vysvetľovania prečo nenosí šatku? Jeden môj priateľ, bývalý dekan luteránskeho seminára v Nórsku, Hakon Haus, poukázal na ďalší možný

dôvod. Pozrel sa na I. list Korint'anom 11:10 v gréčtine: „ Preto má mať žena na hlave exousia [právo, moc, autorita] kvôli anjelom." Slovo exousia, povedal Hakon, sa taktiež objavuje v evanjeliu podľa Jána 1:12 : „Ale tým, ktorí ho prijali, dal exousia stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno...". Stávalo sa to pre mňa jasnejším. Hovoril teda sv. Pavel, že pokrývka hlavy je vonkajší znak mojej „autority, práva, moci" ako dcéry Božej, uznávaného anjelmi? Znelo to veľmi pravdivo! Boh si vyžaduje dobrovoľnú poslušnosť a podriadenosť od Jeho detí. Rozhodla som sa nosiť znak mojej ženskej - rozličnej od mužskej- autority. Ale prečo by sa anjeli mali do toho starať?

V knihe, Svätí anjeli, Matka Alexandra píše: „Nebeské mocnosti sú... duchovnou realitou usporiadaného stvorenia do pevných vzorcov, v ktorých rozvrat je neznámy...". Poslušnosť je charakteristická pre anjelskú sféru. Dionýzos Areopagita, vplyvný od 5. storočia spísal 9 stupňov alebo hodností nebeských bytostí, usporiadaných do troch

zborov. Serafíni a cherubíni sú v prvom, archanjeli a anjeli v treťom, nám najbližšom. Bez poslušnosti by bol chaos a neporiadok. Sv. Ján Zlatoústý v kázni na prvý list Korint'anom hovorí ako rozličnosť v mužskom a ženskom obliekaní - a čiastočne i o zahaľovaní hláv žien - „efektívne slúži pre dobro

usporiadania ľudstva." Skladanie si závoju z hlavy nebola „malá chyba", povedal sv. Ján; „...je to neposlušnosť. Rozrušuje všetko, zrádza Božie dary a uvrhne do prachu danú česť... Pre ženu je najväčšia česť zachovať si jej miesto. Niektorým, čo sa hádali, že sňatím ich šatiek „sa vyrovnávajú sláve muža" Zlatoústý odpovedá: „Neprevádza ju (rovnakú slávu) na seba, no skôr odníma od seba vlastnú česť... Pretože nedodržať vlastné limity a Božie zákony, no prekračovať ich, nie je doplnenie, ale úbytok..." Vždy pripomínajúc rovnosť medzi mužom a ženou sv. Ján Zlatoústý napomínal mužov, aby „neznevažovali tú, ktorá vládne po ich boku." Problém bol teda poriadok v stvorenstve, nie nadradenosť či podradenosť. Počas utrení v Nedeľu spievame: „Podme a oslávme deň radosti: Teraz sa nebesá radujú! Zem so všetkými rádmi anjelov a združeniami smrteľných ľudí, všetci na svojom vlastnom mieste (vo stvorenstve) sa radujú."

Odpoveď na moju modlitbu vyslovenú takmer pred 30 rokmi, nech viem, čo to znamená byť ženou, a potom túto znalosť žiť, ako ju Boh pre mňa mieni, sa stávala jasnejšou v poslušnosti – často v tak malých veciach, ako dávanie si šatky na hlavu. Tajomstvo ženskosti je stále nepochopiteľné. Nemusím dokonale chápať, čo to znamená byť ženou aby som vedela, že ŽENOU SOM a mohla tak žiť. Boh pozná význam a ja mu dôverujem. Nemusím bojovať o svoje miesto alebo právo. Je mi už totiž dané v slávnych stupňoch anjelov a smrteľníkov.

Otec Bazil Rhodes písal v roku 1977 vo svojej téze Božieho majstrovstve o Zahaľovaní žien v I Kor.11, „Muž je hlavou ženy, podľa knihy Genezis a taktiež podľa sv. Pavla, ktorý porovnáva vzťah muža a ženy k vzťahu Syna k Otcovi: „a hlavou Christa (je) Boh.“ (I Kor 11:3). Bola by to obrovská chyba povedať, že Christos je podradený k Jeho Otcovi. Zahaľovanie ženy je pre sv. Pavla vonkajším znakom prijatia Božieho poriadku a Jeho Božskému úmyslu v stvorenstve. Závoj ženy je ženino „áno“ Bohu. Fyzické a zreteľné Amen.“ Sv. Ján Zlatoústý hovorieval, že sv. Pavel nenabádal ženy k noseniu závoja „kvôli anjelom“ myslel tým „nielen počas modlitby, ale stále sa má byť zahalená.“ Otec Rhodes súhlasí: „Závoj môže byť stálym znakom pravej ženy teda dcéry Božej...spôsobom života...svedectvom viery a spásy Božej nielen pred mužmi, ale taktiež anjelmi.“ Timothy McFadden, človek pracujúci na Oxfordskej Univerzite písal svoju doktorandskú tézu na tému "Muž/žena - Boh/Christos," v nej uviedol: „Tri Božské Osoby sú nezameniteľné medzi sebou. Boh Otec a Boh Syn sú si rovní a sú Jeden vo svojej podstate, taktiež sú jedineční a medzi sebou nezameniteľní. A teda rovnako, hoci rovnakí vo svojej podstate, muž nie je žena a žena nie je muž. Sú rozliční.“

V mojich predkresťanských časoch, keď som hľadala pochopenie samej seba vo svetle doktrín feminizmu, som verila v to, že muži a ženy zdieľajú mužskú a ženskú charakteristiku, ktorá nás robila zameniteľných medzi sebou. (A ak sme teda boli v tomto zmysle zameniteľní, nepotrebovali sme jeden druhého na nič iné než plodenie detí). Dnes niektorí hovoria, že máme rovnako mužské ako i ženské „ja“ a oboje musia byť žité. Ale ako majú ženy žiť ich "mužské ja" a muži ich "ženské ja"? To prináša problémy v identite (ďalší moderný trend) mužom a ženám (nehovoriac o dospievajúcich chlapcoch a dievčatách!). Niet pochýb, že toto prináša rodové zmätenie v týchto časoch. Už viac neverím, že by sme boli zmesou mužského a ženského „ja“. Rovnako ako Boh v Trojici má jedinú podstatu (jedinosuščnij) a 3 Osoby s inými funkciami, taktiež muž a žena, stvorený na obraz Boží, zdieľajú tú istú ľudskú podstatu, ale rozličné „ja“ s rozličnými funkciami. Ako kresťania obaja máme "exousia" - moc, právo a autoritu - ako deti Božie, ale ženská autorita je rozoznateľne ženská, a mužská autorita rozoznateľne mužská. Jej autorita sa neprotiví a ani sa nezmocňuje jeho autority, ale dopĺňa ju. Ako aj Trojica by nebola úplná, keby jedna Osoba chýbala, tak i muž a žena obaja sú podstatní jeden pre

druhého, a taktiež pre celok. Byť v svätom poriadku Božieho stvorenstva, ako je to žité v Pravosláví, upokojuje moju utrápenú dušu. Hoci nechápem tajomstvo Najsvätejšej Trojice, a ani tajomstvo muža a ženy, viem, že SOM žena a chcem to milovať a žiť. Sv. Pavol napísal „žena je slávou muža." (I Kor. 11:7) - ťažký verš na prijatie pre niektoré z nás. (McFadden predpokladá: „je možné, že všetky ženy sa môžu nejakým spôsobom zúčastniť na sláve Bohorodičky.")

Ženina jedinečná Bohom daná schopnosť rodiť umožnila Inkarnáciu Božieho Syna. Žena Bohorodička je nepochybne slávou celého ľudstva - „naša jediná pýcha" - ako ju jeden spisovateľ nazval. Eva, naša prvá matka, prispela k pádu človeka, tým, že si vybrala cestu neposlušnosti. Mária, matka nášho Pána a Cirkvi, ktorá je Jeho telo – umožnila našu spásu skrz úplnú poslušnosť voči Božej vôli. Tá, o ktorej spievame hymny, ako o „čestnejšej než cherubíni a neporovnateľne slávnejšej než serafíni" je zobrazovaná na všetkých ikonách nosiaca závoj, tak určite závoj nemôže byť znakom „podradenosti voči mužom"! McFadden nazýva závoj „znakom authority" medzi rovnými, vnímaný anjelmi, ktorý udržiava poriadok medzi sebou. Prečo anjelom záleží na zahaľovaní hlavy môže byť nejasné, ale to, že sa starajú, je evidentné. Otec Rhodes hovorí „Anjeli pozorujú naše skutky a radujú sa, keď poslúchame." Šatka môže byť malá záležitosť, ale poslušnosť často závisí na malých veciach, malých rozhodnutiach. Muži pozerajú po mojej šatke, ale pre mňa je znakom poslušnosti voči Bohu, cestou žitia mojej ženskosti. Je to moje ženské "ja som" zobrazené na povrchu. Dávaním si pokrývky na moju hlavu hovorím Bohu „hľa služobnica Pána, nech sa mi stane podľa Tvojho slova – Tvoja vôľa, nie moja." Už dvanásť rokov stále nosím závoj. Teraz to vnímam, že to bola – a stále je – podstatná vec na ceste k spásu mojej duše. Najdôležitejšia vec pre mňa – a pre moje sestry rastúce v počte – ostáva poslušnosť. A s tým prichádza pocit bytia na právoplatnom mieste v Božom usporiadaní vesmíru, radujúc sa s anjelmi. Teraz vďačne hovorím „Ja som!" v prítomnosti najvyššieho JA SOM – pri modlitbe v chráme, obklopená anjelskými vojskami, vzdávajúc vďaky nášmu Pánovi a Kráľovi. Bohu, Otcu i Synu, i Duchu Svätému, nech je sláva, teraz i vždy, i na veky vekov. Amen!

Preložil: Svetozár

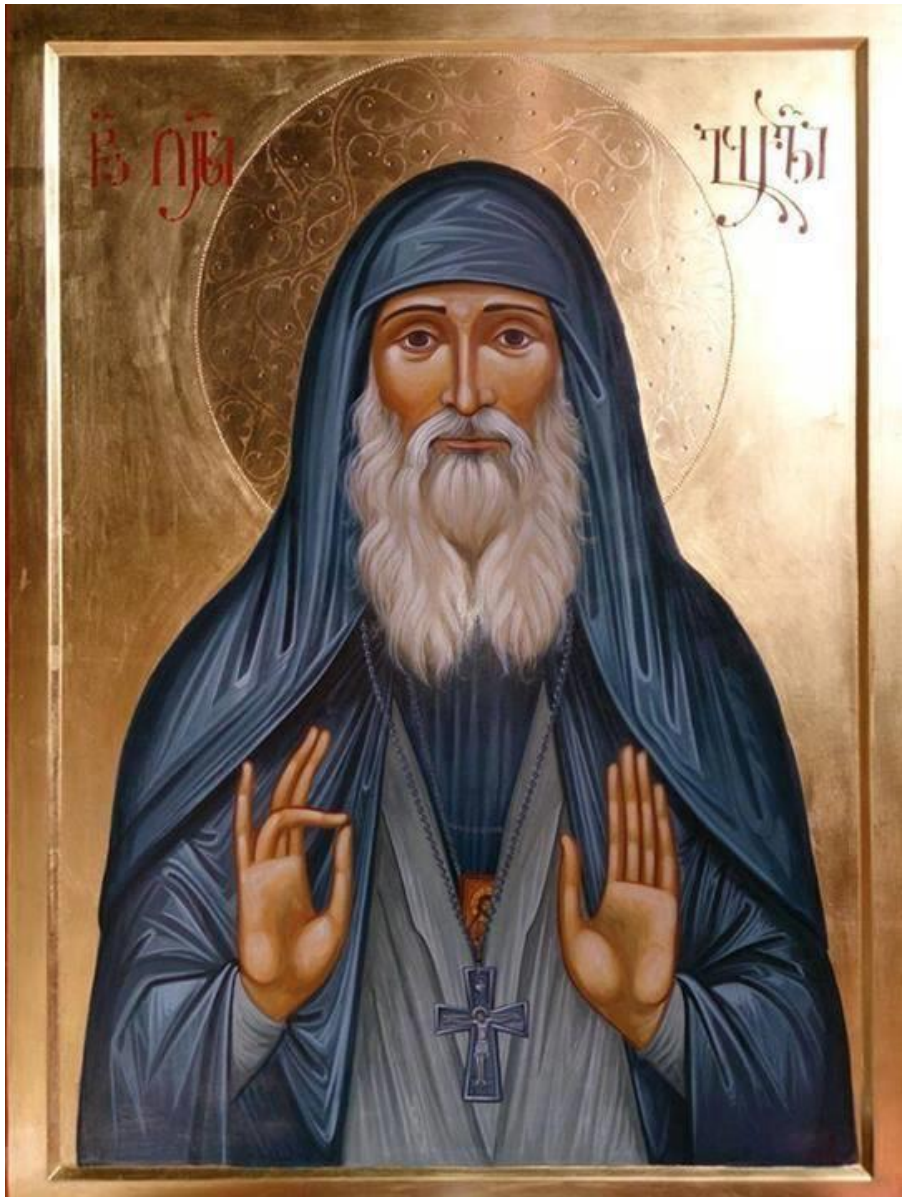

Nový gruzínsky svätec Gabriel Urgebadze

1. mája 1965 bezprostredne pred sprievodom spálil 12-metrový portrét Lenina, ktorý bol povýšený na budovu Najvyššej Rady gruzínskej SSR. Nato začal prítomným kázať o Christovi. Silno ho zbili, pritom predpovedal: "Sami potom budete odstraňovať Leninove pamätníky."

Potom bol uväznený v budove KGB. Vo výsluchu vysvetľoval: "Urobil som to, pretože nie je možné zbožšťovať človeka. Na mieste portrétu Lenina musí visieť Ukrižovanie Christa."

Bol zavretý na psychiatrii a prehlásený za psychicky chorého. Otec Gabriel potom často hlásal Evanjelium na verejných miestach, námestiach, v divadle, kde bol v priebehu predstavení schopný vyjsť na javisko a prihovárať sa k prítomným. Na smetiskách zbieral vyhodené ikony, ktorými vyzdobil kaplnku, ktorú núdzovo postavil na svojom dvore.

Pre gruzínsky národ sa stal otec Gabriel starcom podobne ako otec Pajsij Svätohorec pro národ grécky.

Hospodin, Bože môj!

**Urob ma dôstojným toho, aby nie mňa potešovali, no ja som
potešoval iných;**

aby nie mňa chápali, ale ja som dokázal pochopiť iných;

aby nie mňa milovali, no ja, aby som miloval iných;

lebo, kto dáva – ten dostáva!

Kto zabúda na seba – ten oveľa viac nachádza.

Kto odpúšťa – tomu je odpustené.

Kto zomiera – ten sa prebúda do večného života.

Amen!

/pár myšlienok na zamyslenie/

Nemožno vysvetliť – čo je duchovný život.

**Ale je dobré, keď aspoň viete, že čosi také ako duchovný život vôbec
existuje. (mníška Smaragda)**

Na sto ľudí v chráme (autor hovorí o sovietskom Rusku na začiatku 70-tych rokov 20.

stor.), je ešte dobré, keď sú tam dvaja – traja muži a dve – tri ženy mladšie ako 50 rokov. Skôr, v 20-tych rokoch, sme hovorili, že „CIRKEV OSTALA NA PLECIACH ŽIEN“ a spomínali sme pri tom na verné a Christa milujúce Myronosice. Vtedy bolo ešte v chrámoch dosť mladších žien a dievčat. Dnes už musíme tento názor poopraviť: „CIRKEV OSTALA NA PLECIACH STAREN A EŠTE JE POŽEHNANÍM, KEĎ NIE AŽ TAK

VELMI ZÁKERNÝCH A ZLÝCH“. Niektorí mladí a zapálení veriaci si vôbec neuvedomujú fakt dechristianizácie (odvrátenia sa od kresťanstva) spoločnosti, keďže sa im pošťastilo žiť v hoc malej skupinke mladých a podobne zapálených, a myslia si, že „všetko je v poriadku“. Žiaľ, u nich chýba skúsenosť vidieť život miliónov ďalších ľudí v neveriacom svete, i zo dňa na deň pustnúcich chrámov. V procese odvrátenia sa od kresťanstva mestá a dediny sú už na úrovni, dokonca sa zdá, že dediny začínajú viesť v tomto tragickom maratóne.

AKO SI ZÁKONITOSŤOU SA KREŠŤANSTVO VRACIA DO PRVOKREŠŤANSKEJ DOBY NIE IBA V DUCHOVNEJ ROVINE, NO ZDÁ SA AJ GEOGRAFICKEJ – Z DEDÍN DO VÄČŠÍCH MIEST – DO DNEŠNÉHO „RÍMA“ A „EFÉZU“, „ANTIOCHIE“ I „KORINTU“... TU SA ZAČÍNAJÚ ZAKLADAŤ NOVÉ POSLEDNÉ KREŠŤANSKÉ SPOLOČENSTVÁ, ŽIJÚCE V OBKLÚČENÍ NOVOPOHANSKÉHO SVETA.

BOH SI VŠAK AJ TERAZ SÁM HĽADÁ SVOJICH UČENÍKOV A TAK, AKO HOVORILI PASCAL I FLORENSKÝ, K ČLOVEKU PRICHÁDZA NIE BOH FILOZOFOV A UČENCOV, ALE BOH ABRAHÁMA, IZÁKA I JÁKOBA, I BERIE ČLOVEKA ZARUKU A SÁM SI HO VEDIE ĎALEJ.

(voľne spracované zo zápisok S. I. Fudelja – Pri stenách chrámu)

Z našej cirkevnej obce

Svätá Tajina Krstu bratov Svetozára a Bojimíra, vojenská kaplnka, jún 2015

Pascha Christova 2015 na zvolenskom zámku

Deň detí na Lunterovom ranči v Kráľovej

Púť v Ladomirovej v časť pamiatky Sťatia hlavy Jána Krstiteľa, september 2015

OZNAM

Všetkým sympatizantom pravoslávia oznamujeme, že nedeľné sv. liturgie sa v Banskej Bystrici a Zvolene konajú striedavo. Jednu nedeľu v Banskej Bystrici

v priestoroch Materského centra Hviezdička na ulici 9. mája č. 74 so začiatkom o 9:00 hodine a ďalšiu nedeľu v kaplnke zvolenského zámku vo Zvolene so začiatkom o 8:45 hodine. Všetky sviatočné bohoslužby (utrene, večierne, sv. liturgie), ktoré pripadnú na ktorýkoľvek deň v týždni okrem nedele, sa konajú vo vojenskej kaplnke veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene na ulici Jána Jiskru 10. Raz za dva mesiace sa koná svätá Liturgia aj v kaplnke na zámku vo Víglaši. Ďalej všetkým záujemcom o duchovné rady, duchovné usmernenie, zodpovedanie otázok v oblasti duchovného života, či bližšie informácie o bohoslužbách odporúčame, aby kontaktovali duchovného cirkevných obcí cestou e-mailu: marek.ignacik@gmail.com alebo na telefónnom čísle: 0903 824 426.

Informácie o našom občasníku, možnosti jeho odoberania či prispievania doň dostanete na telefónnom čísle redaktorky časopisu: 0903 170 583.

Zodpovedná:

Redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská
Bystrica, e-mail: jankasom@szm.sk www.pravoslavie.sk